

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 14 marca 2016 r.

Adam Bodnar

VII.534.18.2015.MO

Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy i
Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

W ubiegłym roku Rzecznik Praw Obywatelskich dwukrotnie zwracał się Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodziców, którzy nie mogli otrzymać ani zasiłku pogrzebowego, ani macierzyńskiego, ani też skorzystać ze skróconego okresu urlopu macierzyńskiego w razie urodzenia martwego dziecka, którego płci nie da się ustalić. Pozwalam sobie na przekazanie Pani Minister kopii korespondencji Rzecznika w tej sprawie prowadzonej z poprzednim Ministrem.

Ze skarg nadal napływających do Rzecznika, wynika bowiem, że problemem w niniejszej sprawie jest konieczność przedstawienia przez rodziców dzieci martwo urodzonych, których płci nie da się ustalić, odpisu aktu urodzenia z adnotacją, że dziecko urodziło się martwe, by mogli oni otrzymać świadczenia z ubezpieczenia społecznego (zasiłek pogrzebowy, zasiłek macierzyński, czy skrócony urlop macierzyński). Wymóg ten wynika z przepisów dwóch rozporządzeń: § 16 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412), oraz § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie zakresu informacji o okolicznościach mających wpływ na prawo do zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa lub ich wysokość oraz dokumentów niezbędnych do przyznania i wypłaty zasiłków (Dz. U. poz. 2205 ze zm.; poprzednio był to § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia dowodów stanowiących podstawę przyznania i wypłaty zasiłków z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2014 r., poz. 1594).

Pomimo przedstawionej przez poprzedniego Ministra argumentacji, z której wynika, że dla uzyskania przez rodziców świadczeń z ubezpieczenia społecznego konieczne byłyby zmiany w ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. *Prawo o aktach stanu cywilnego* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1741 ze zm.), Rzecznik nadal stoi na stanowisku, że udzielenie właściwej pomocy i wsparcia rodzicom, którzy utracili dziecko, może nastąpić w drodze odpowiedniej interwencji Ministra, polegającej na wprowadzeniu odpowiednich zmian w powołanych wyżej rozporządzeniach. **W opinii Rzecznika, niezrozumiałe jest wymaganie określenia płci w akcie urodzenia dziecka martwego w celu uzyskania przez rodziców określonych świadczeń.** Mimo, że jak zauważył Minister Pracy i Polityki Społecznej, odwołując się do stanowiska Ministra Zdrowia, „w odniesieniu do martwych dzieci, (w szczególności w sytuacji utraty wczesnej ciąży) należy wskazać, iż jest to prawo rodziców do pochówku, a nie obowiązek (...)”, **Rzecznik jest zdania, że każdy rodzic powinien mieć zagwarantowane prawo do godnego pożegnania swojego dziecka, bez względu na wiek i kondycję fizyczną, w jakiej przyszło na świat.** Chociaż wprowadzono odpowiednie zmiany w art. 11 ust. 5a ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2126), umożliwiające dokonanie pochówku rodzicom dzieci martwo urodzonych, których płci nie da się ustalić, to dalsza pomoc tym rodzicom została wykluczona. Nie dosyć bowiem, że nie otrzymują oni z tego tytułu obecnie żadnych świadczeń z tytułu ubezpieczenia społecznego, to jeszcze sami muszą ponosić koszty pochówku dziecka. **Jeszcze raz należy podkreślić, że bez względu na to, czy płeć dziecka martwo urodzonego da się ustalić czy nie, strata dziecka i jego pochówek jest przeżyciem traumatycznym i te właśnie zdarzenia powinny skłonić do udzielenia wsparcia rodzicom.**

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.) uprzejmie proszę Panią Minister o ponowne rozważenie zmiany wskazanych przepisów rozporządzeń, w tym kierunku, by świadczenia w nich opisane, możliwe były do udzielenia w razie przedstawienia karty zgonu dziecka (w części karty zgonu wymaganej dla administracji cmentarza, nie jest wymagane oznaczenie płci), analogicznie do rozwiązania przyjętego w przepisach ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

Podpis na oryginale

Załącznik 4